

Marek Ženišek, David Šanc a kol.

COMMONWEALTH. POLITICKÉ SYSTÉMY

Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství
Aleš Čeněk, 2007. 276 stran.

V roce 2007 vydalo nakladatelství Aleš Čeněk knihu o deseti politických systémech vybraných zemí Commonwealthu, která je další z řady publikačních výstupů politologů spjatých s Fakultou filozofickou Západočeské univerzity v Plzni. Kniha si nečiní nároky být „*průlomovou vědeckou publikací, ale raději pomůckou při studiu...*“ (s. 5). Jedná se tedy o učebnici, která může svým obsahem oslovit i zájemce z dalších oborů a z řad široké veřejnosti. Téma je neotřelé, neboť obdobná publikace se na českém trhu ještě neobjevila. Toto dílo tak doplňuje škálu textů typu *Komparace politických systémů I, II, III* (jež vydává VŠE a které se zaměřují na politické systémy evropských zemí), *Politické systémy Latinské Ameriky* (vydané v roce 2006 stejným pražským pracovištěm) nebo *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy* (vydal Eurolex Bohemia, 2004).

Plzeňští politologové se na rozdíl od výše uvedených knih nesoustředí na vybraný kontinent či část kontinentu, ale naopak s výjimkou Antarktidy pokrývají jimi zvolené státy všechny světadíly. Pestrost vybraných politických systémů potvrzuje i to, že mezi představenými zeměmi jsou jak monarchie, tak republiky, unitární státy i státy federální, státy s psanou ústavou i ústavou nepsanou v podobě jednoho dokumentu. Kritérii pro výběr zemí v rámci Commonwealthu byl jednak význam země z hlediska geopolitického či kulturně-historického, a/nebo určitá specifická daného politického systému (s. 6–7).

Konkrétně se tedy v této publikaci můžeme seznámit s politickým systémem následujících zemí (v závorce je uveden/a autor/ka

dané části): Kanada (Klára Weger), Austrálie (David Šanc), Nový Zéland (Marek Ženišek), jižní Afrika (Marek Ženišek), Indie (Michal Romancov), Pákistán (Pavel Kotrbáček), Malajsie (David Šanc), Kypr (Ladislav Cabada), Nigérie (Přemysl Rosůlek), Singapur (Michal Kubát). S výjimkou Michala Kubáta a Marka Ženiška se autoři daným zemím ve své dosavadní publikační činnosti nevěnovali, resp. M. Kubát a M. Ženišek jsou jedinými autory, kteří částečně navazují na svá předchozí díla.

Struktura jednotlivých příspěvků je víceméně jednotná, hlavní výjimkou je část L. Cabady o Kypru, a to vzhledem k de facto existenci dvou politických systémů na tomto ostrově. Příspěvky začínají nejprve základními informacemi, v nichž jsou obvykle představeny údaje typu státní zřízení, rozloha, počet obyvatel, náboženské vyznání apod. – tato část tedy představuje základní encyklopedické či statistické údaje. Více politologicky zaměřenou perspektivu pro „základní informace“ zvolil např. M. Ženišek v příspěvku o Novém Zélandu, kde daný politický systém uvádí zhodnocením toho, jak je téma zpracováno a proč je zajímavé z hlediska politologického bádání.

Po krátké úvodní stati obvykle následuje historický exkurz, v němž autorka a autoři uvádějí historický vývoj, okolnosti zisku nezávislosti apod. Dále je u všech zemí popsán ústavní rámec – orgány výkonné moci, zákonodárné moci, volební systém, představeny jsou i politické strany a stranický systém, soudní systém a místní samospráva. U některých politických systémů je v závěrečné části načrtnuto i specifické téma, např. otázka Québecu u Kanady, Komise pro pravdu a smíření – snaha o vyrovnání se s minulostí u Jihoafrické republiky, spor o Kašmír (v příspěvku Politický systém Pákistánu).

Struktura jednotlivých příspěvků je přehledná a logická a pisatelka a pisatelé neopomněli žádná základní témata, která by u představování politických systémů neměla chybět.

Namísto závěru je u každého státu část nazvaná „Shrnutí“, která v tabulce sumarizuje údaje, jako je např. rok vyhlášení nezávislosti, rok vstupu do Commonwealthu, státní zřízení, počet komor parlamentu, volební systém apod. V podstatě tytéž údaje jsou pak znovu uvedeny na konci knihy v tabulce, která shrnuje veškeré představené země a vytváří finální sekci nazvanou „Závěrem“. Je škoda, že s výjimkou této tabulky publikace rezignuje na jakoukoli komparaci daných systémů a neformuluje žádné závěry. Mohla se např. pozastavit nad srovnáním toho, jak se v jednotlivých politických systémech projevoval či projevuje vliv Velké Británie.

Vzhledem k tomu, že kniha je svým zaměřením učebnicí, nebylo by adekvátní očekávat hluboké politologické analýzy. Z podstaty knihy vyplývá, že její stěžejní součástí je deskripce a její přínos spočívá zejména v bohatství informací. Recenzentce v publikaci však přece jen chyběl poněkud větší důraz na fungování daných politických systémů, který by mohl přispět k větší zajímavosti a čtivosti této knihy. Autorka a autoři jednotlivých příspěvků se totiž při vysvětlování politických systémů mnohdy soustředí jen na popis toho, co je zakotveno v ústavě. Analýza fungování systému, vysvětlení faktorů, které ho ovlivňují apod., často chybí. V některých případech ani autoři nevyužívají politologické termíny pro označení politického či stranického systému. Za jednu z výjimek lze považovat např. příspěvek o Singapuru (text M. Kubáta je analytičtější, zohledňuje i praxi fungování politického systému a načrtává otázku zařazení daného

systému z hlediska politologických kategorií) či část o jižní Africe.

Jednotlivé příspěvky se částečně liší přístupem autora a mírou zpracování, což vyplývá nejen z toho, že v publikaci dostalo prostor několik autorů, ale i ze specifík daných zemí. Některé části vycházejí z rozsáhlého množství odborných zdrojů, jiné jsou založeny spíše na zdrojích elektronických (např. na webových stránkách institucí jednotlivých zemí, ale objevuje se v některých případech i otevřená encyklopedie Wikipedia, jejíž používání nelze vzhledem k její povaze považovat vždy za nejspolehlivější). Také je škoda, že na některých místech lehce zapracoval „tiskařský šotek“ a v textu se objevují překlepy (např. na zadním přebalu ve jméně jednoho z autorů), gramatické chyby (např. ve shodě podmětu s přísudkem, malých a velkých písmenech), stejně jako lze občas narazit na nepřesné překládání názvů z angličtiny do češtiny (např. League of Nations je v češtině obvykle Společnost národů, nikoli Společenství národů, s. 5). Množství takových chyb však není natolik rozsáhlé, aby výrazně snižovaly kvalitu této publikace.

Přes výše naznačené nedostatky lze celkově konstatovat, že kniha plní účel, za nímž byla sepsána. Je v českém prostředí první učebnicí, která přináší souhrnné informace o deseti politických systémech vybraných zemí Commonwealthu. Všichni zájemci o tuto problematiku tak mají k dispozici přehlednou příručku, která jim poskytne celou řadu údajů.

Pavla Dočekalová

Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové